

Intenšuvdnašiehtadus eanet fátmasteaddji bargoeallima birra (IA-šiehtadus)

Bargoeallin mas lea sadji buohkaide

Ođđajagimánu 1. b. 2019 – juovlamánu 31. b. 2022

Norgga bargoeallinmáalle lea addán buriid bohtosiid barggolašvuhtii, produktivitehtii, nuppástuhtindáidui ja bargoeallimii mii maid oahpaha. Norggas barget eatnasat buriid ja dohkálaš bargodiliin. Olu bargosajiin barget bures ja systemáhtalaččat eastadit ja unnidit buozalmasjávkkama ja heaitima, ja oallugat váldet maid stuora servodatovddasvástádusa go váikkuhit integreremii ja fátmasteapmái bargoeallimis.

Ulbmil lea láchčit diliid dasa ahte nu oallugat go vejolaš besset bargat nu guhká go vejolaš

Bargofápmu lea Norgga deháleamos resursa. Alla barggolašvuhta lea vuodđun doalahit ceavzilis čálgoservodaga, seammás go lea stuora mearkkašupmi ovttaskas olbmui leat barggus. Golmma osolaš ovttasbargu eanet fátmasteaddji bargoeallima hárrái galgá váikkuhit alla barggolašvuhtii ja bargofámuid mobiliseremii buozalmasjávkkama ja heaitima eastademiin bargoeallimis.

IA (FB)-šiehtadusas lea bargosadji guovddážis

Šiehtadusa ángiruššansuorggit, organisašuvdna ja gaskaoamit mat galget doarjut jođiheddjiid, luohttámušolbmuid, suodjalusáittardeddjiid ja bargiid barggu iešguhtetge fitnodagas. Lea sáhka buori eastadeaddji bargobiras- ja buozalmasjávkanbarggus, muhto maid das ahte árrat kártet, digaštallat ja ángiruššat gealboloktema . Fitnodagaid bargu ja ángiruššan dáid surggiid siskkobealde leat veahkkin eastadeame ja unnideame buozalmasjávkkama ja heaitima ja láchčima diliid fátmasteapmái. Golmma osolaš ovttasbargu galgá doarjut ja dahkat vejolažžan čuovvolit ja bohtosiid olahit iešguhtetge fitnodagas. Olahan dihte šiehtadusa mihttomeriid, de ferte buot dásiid ángiruššan ja gaskaoamit vuodđuduvvot relevánta máhttui.

Bargoeallin rievdá bisánkeahtá

Stuora rievdadusat nugo teknologijiaovdáneapmi, dálkkáthástalusat, internašunaliseren, ealáhusstruktuvrra rievdan, sisafárren ja go álbmot boarásmuvvá váikkuha bargoeallimii ja gealbodárbui boahhteáiggis. Gáibiduvvo ollislaš ángiruššan golmma osolaš ovttasbarggu bokte dustet dáid ovdánandovdomearkkaid.

Ollislaš ovttasbargu

Buorre ovttasbargu osolaččaid gaskkas, sihke golmma osolaš ovttasbargu servodatdásis ja guovtti osolaš ovttasbargu bargosajiin, lea fátmastanbarggu deháleamos reaidu. IA (FB)-šiehtadusa ferte geahččat ovttas eará proseassaiguin mat leat gelbbolašvuoda, barggolašvuoda ja fátmasteami birra. Osolaččat ovttasbarget bures oahpahus- ja gealbopolitihkain ja bargo- ja čálgopolitihkain, ja veahkehit aktiivvalaččat ráđđehusa

integreren- ja fátmmastanáŋgirusša- miiguin. IA-šiehtadusa deháleamos bargu dán ollislašvuodas lea osolaččaid oktasaš áŋgirusšan bargosajiin eastadan dihte buozalmasjávka ja heaitima ja ovddidan dihte fátmmasteami. Eiseválddit galget doarjut dán barggu iežaset gaskaomiiguin.

Ráđđehus ii áiggo evttohit rievdadusaid buohcanruhtaortnegii dán šiehtadusáigodagas, ii bargoaddiid iige bargiid hárrái, earret go jus osolaččat leat ovttaoavilis. Šiehtadus ii liikká hehte osolaččaid digaštallamis váttisvuodaid čadnon buohcanruhtii.

Ovttasbarggu mihttomearit

Našuvnnalaš dási mihtut

IA (FB)-šiehtadus galgá hábmet bargoeallima mas lea sadi buohkaide buozalmasjávka ja heaitima eastademiin ja dainna lágiin lea loktet barggolašvuoda.

- Buozalmasjávkan: Buozalmasjávkanproseanta galgá unniduvvot 10 proseanttain go buohtastahtá 2018 jahkegaskameriin.
 - Eanet sektoriin, fidnosurggiin ja fitnodagain lea unnán buozalmasjávkan. Dáid fidnosurggiin ja fitnodagain sáhtá iešalddis leat mihttomearrin doalahit dan vuollegis jávkama ja deattuhit eastadeaddji bargobirasbargguid ja ahte heitin unnu bargoeallimis.
- Heitin: Heitin bargoeallimis galgá unniduvvot.
 - Heitimiin oaivvilduvvojit olbmot geat leat bargonávccalaš agis geat eai šat boađe bargui jávkama maŋjel. Leat dábálaččat guhkesáigái buohccindieđihuvvon olbmot geat sirdet bargočielggadanruhtii ja dađi mielde ges bargonávccahisvuodaruhtii, dahje olbmot geat árrat mannet ealáhahkii.

Go bargá bures ja systemáhtalaččat eastadit ja unnidit buozalmasjávka ja heaitima, de galget doaimmat leat mielde heiveheame buriid fátmmastanarenaid bargoeallimis. IA (FB)-šiehtadusa lihkestuvvama ferte geahččat ovttas osolaččaid konkrehta áŋgirusšamiiguin, doaimmaiguin ja bohtosiiguin. Galget ráhkaduvvot indikáhtorat mat mitalit buot ovttasbarggu osolaččaid doaimmaid ja bohtosiid birra, ja maiddái eiseváldiid áŋgirusšama birra.

Suorge- ja sektordási mihttomearit:

Surggiid ja sektoriid ovdáneapmi bargobirrasa, buozalmasjávka ja heaitima hárrái lea dehálaš šiehtadusa našuvnnalaš mihttomeriid ovdáneapmái. Surggiin ja sektoriin leat iešguđetlágan vuolggasajit, hástalusat ja ovdánandovdomearkkat, ja leat iešguđet dásis veahkin IA (FB)-šiehtadusa našuvnnalaš mihttomeriid olaheapmái.

Šiehtadusosolaččat leat ovttaoavilis ulbmillaččat áŋgirusšat surggiid ja sektoriid hárrái gain lea potenciála unnidit buozalmasjávka ja heaitima, ja dainna lágiin váikkuhit šiehtadusa našuvnnalaš mihttomeriid joksamii. Duođaštuvvon máhtu vuodul galget sierra mihttomearit

ja indikáhtorat mearriduvvot vuoruhuvvon fidnosurrggiide ja sektoriidda. Osolaččat geatnegahttet iežaset ovttas gávnnahit guđemuš suorggit ja sektorat galget vuoruhuvvot šiehtadusáigodagas, ja movt osolaččat galget dan čuovvolit iežaset barggus.

IA-šiehtadusa organiseren

IA-šiehtadus galgá fátmmastit olles Norgga bargoeallima. Bargosadji lea IA-barggu váldoarena. Buorre osolašovttasbargu lea eaktun lihkostuvvat IA-bargguin. Sihke hálddahasas, luohhtámušolbmui ja suodjalusáittardeddiin leat dehálaš rollat dan barggus.

Osolašoktiibiddjojuvvon *Bargoeallin- ja penšuvdnapolitihkalaš ráđis* man bargo- ja sosiálaministtar jođiha lea ovddasvástádus čuovvolit IA-šiehtadusa našuvnnalaš dásis. Ráđđi galgá jahkásaččat digaštallat IA-barggu vásáhusaid ja bohtosiid oktan strategiijaiguin ja bajitdási plánaiguin.

Vuoruhuvvon fidnosurrggiid ja sektoriid čuovvoleapmi boahtá leat guovddáš oassi osolaččaid ja eiseválddiid organiserenjuuvvon ovttasbarggus. Osolaččat ja eiseválddit galget ovttas árvoštallat ja gávnnahit ulbmillaš ovttasbargohámi daid vuoruhuvvon fidnosurrggiide ja sektoriidda. Bargo- eallima osolaččat sáhttet ieža ásahtit guovvlulaš ovttasbargoarenaid dákkog sin mielas lea ulbmillaš.

Lea okta *koordinerenjoavku* Bargoeallin- ja penšuvdnapolitihkalaš ráđis mii bargá IA-šiehtadusa operatiiva čuovvolemiin našuvnnalaš dásis. Jovkui gullet váldoorganisašuvnnat ja eiseválddit, maiddá Bargo- ja čálgoetáhta, STAMI ja Bargobearráigeahčču. Joavku galgá čuovvolit IA-šiehtadusa guovddáš álggahemiid ja áŋgiruššamiid ja ráhkkanahhtit Bargoeallin- ja penšuvdnapolitihkalaš ráđi digaštallamiid.

Fágajoavku lea bargojoavku mas leat osolaččat, eiseválddit ja relevánta fágabirrasat. Fágajoavku galgá digaštallat IA-mihttomeriid stáhtusa ja ovdáneami ja sihkarastit buori ja relevánta máhtu diliid birra mat leat mávssolaččat IA-šiehtadusa mihttomeriide ja áŋgiruššansurrggiide. Fágajoavk-ku árvoštallamat addet dehálaš fágalaš vuođu koordinerenjoavkku ja vuoruhuvvon suorgeáŋgi- ruššamiid bargui. Joavku galgá maid buktit ovdán jahkasaš raportta Bargoeallin- ja penšuvdna- politihkalaš ráđđái. Fágajoavkku mandáhtta, oktan čoaikkábidjamiin, bargguiguin ja organise- remiin galgá gehččojuvvot ja divoduvvot šiehtadusáigodaga álggus, dainna lágiin ahte doarju dán IA-šiehtadusa ráhkadusa ja vuoruhemiid.

IA-šiehtadusa gaskaoamit

IA-šiehtadusa gaskaoamit ja doaibmabijut galget doarjut šiehtadusa mihttomeriid ja áŋgiruššansurrggiid. Ođđa doaibmabijut galget vuođđuduvvot máhttui ja vuoruhuvvon áŋgiruššamiid ja gaskaomiid váikkuhusat galget dutkojuvvot ja beaktilvuohta árvoštallojuvvot. Šiehtadusa ráhkadusa mielde galget moanat gaskaoamit ja doaibmabijut leat oppalaččat ja heivet olles bargoeallimii. Osolaččat ja eiseválddit leat maiddá ovttaoavilivis

ahte vuoruhit ulbmillaš áŋgiruššama surggiin ja sektoriin main lea potenciála unnidit buozalmasjávka ja heaitima.

Šiehtadusa doaibmabijuin sáhttet leat iešguđetlágan vuoruheamit šiehtadusáigodagas.

Áŋgiruššansuorggit

Doarjun dihte IA-šiehtadusa ulbmiliid, leat osolaččat ja eiseválddit ovttaoavilis eanet áŋgiruššat buozalmasjávka ja heaitima eastadeami, ja ulbmillaččat áŋgiruššat guhkes ja/dahje dávjjes buozalmasjávka.

Eastadeaddji bargobirasbargu

Vai bargobirasbarggus galgá leat ávki, de dat ferte leat máhttovuđot ja heivehuvvon juohke bargosaji duohta dárbbuide. IA-šiehtadus galgá nannet osolašovttasbarggu báikkálaš eastadeaddji bargobirasbarggu hárrái ja veahkehit fitnodagaid oažžut buori máhttovuđot doarjaga olámuddui barggus.

Áŋgiruššan guhkes ja/dahje dávjjes buozalmasjávka vuostá

Guhkesáiggebuozalmasjávkan lea stuorimus oassi buozalmasjávkamis Norggas, ja dainna šaddá maid stuorát várra heaitit bargoeallimis. Osolaččat áigot IA-áigodagas erenoamážit bargat guhkesáiggi ja/dahje dávjjes buozalmasjávkamiin. Áŋgiruššan galgá leat máhttovuđot.

Gaskaoamit olles bargoeallimii

Ođđa bargobirasáŋgiruššan

Vai sáhtta offensiivalaččat áŋgiruššat buoret eastadeaddji bargobirasbarggu ovdas, de ásahuvvo ođđa bargobirasáŋgiruššan mii galgá veahkkin buktit máhtu, gelbbolašvuoda ja reaidduid doaimmaide.

Bargobirasáŋgiruššan galgá doarjut goappaš áŋgiruššansurggiid IA-šiehtadusas ja galgá leat ulbmillaš suorge- ja bargosadjái heivehuvvon máhttoovdánahttin, gaskkusteapmi ja ofelastin eastadeaddji bargobirasbarggus. Bargu galgá veahkehit fitnodagaid eastadeaddji bargobirasbargguide daid surggiin gos eanemusat leat buozalmasjávkat ja heaitimat. Dakkár fágalaš čohkama bokte ovtta máhttogaskkustan- ja ofelašrolla nannemiin, galgá Bargobearráigeahčču vuoruhit doarjut daid surggiid, sektoriid ja fitnodagaid mat dárbbášit ja háliidit ofelastima ulbmillaš ja eastadeaddji bargobirasbarggus, lassin árbevirolaš bearráigeahčču ja dárkkisteapmái.

Áŋgiruššan buoriduvvo ja ásahuvvo ovtta ovdánahttinprošeavtta bokte 2019:s. Áŋgiruššama doaibmabijut geahččaluvojit earret eará pilohtaid bokte ja lea jurdda ásahit 2019 mielde oktasaš neahttavuđot čovdosa/portála mainna gaskkustit máhtu ja gelbbolašvuoda beaktillis eastadeaddji bargobirasbarggu birra surggiide/sektoriidda ja fitnodagaide. Portála galgá leat iešguhtetge bargosajiid IA-ovttasbarggu ja doaimmaid rámmaráhkadus ja maiddái addit insentiivaid dakkár doaimmaide. Portála ferte muđui čielggadit makkár vuordámušat leat báikkálaš osolaččaid rollaide ja makkár ovdasvástádus báikkálaš osolaččain lea IA-barggus. Portála ferte veahážiid mielde ja dađistaga dievasmahttit ja viidáseappot ovdánahttit 2019 maŋgel. Portála čadnojuvvo Bargobearráigeahču neahttasiidduide.

Bargobirasáŋgiruššan mielddisbukta ahte máhttovuđot diehto- ja ofelastinávdnasat ja ávžžuhusat šaddet eanet olahahhtit, vai doaimmat álkit sáhttet váldit atnui daid ođđa gaskaomiid doarjjan ja inspirašuvdnan iežaset báikkálaš buoridanbarggus. Portála galgá leat geavaheaddjeorientere-juvvon ja interaktiiva, vai bargosaji osolaččat ovttas sáhttet kártet iežaset doaimma ja buohtastahttit iežaset aktivitehtaid ja bohtosiid eará doaimmaiguin maiguin lea lunddolaš buohtastahttit.

Portála ferte adnojuvvot dievasmahttimin bálvalusaide maid Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddáš fállá ja galgá maiddái álkidit fitnodagaid gulahallama daiguin, earret eará čujuhusaid bokte NAV.no:ii. Bargoeallinguovddášat galget atnit bargobirasáŋgiruššama máhtu ja gelbbolašvuođa vuodđun go veahkehit ja dorjot fitnodagaid.

Lassin fitnodagaide, de leat áŋgiruššama dehálaš ulbmiljoavkkut fidnodearvvašvuođabálvalus, Bargo- ja čálgoetáhta – masa gullet Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddáš, relevánta organisašuvnnat jna. Bargobirasáŋgiruššan galgá olahit olles bargoeallimii digitála reaiduiguin ja eiseválddiid ráđđeaddimiin ja ofelastimiin. Áŋgiruššamii ásahuvo referánsajoavku relevánta osolaččaiguin ja eiseválddiiguin.

Oahpahus bargobirasbarggus

Bargoaddiid- ja bargiidorganisašuvnnat áigot váikkuhit buoret ja máhttovuđot oahpahussii bargobirasbarggu birra. Jođiheddjiid, luohttámušolbmuid ja suodjalusáittardeddiid máhttu ja gelbbolašvuohta lea áibbas mearrideaddji olahit bohtosiid bargosajiin. Oahpahusas bargobirrasa ja ulbmillaš bargobirasbarggu birra galgá atnit dan máhtu ja gelbbolašvuođa mii boahká ođđa bargobirasáŋgiruššamis, ja galgá leat mielde jođiheaddje-, luohttámušolbmo- ja suodjalusáittar- deaddjeoahpahusas. Portála man birra lea mitaluvvon dás ovdalaččas sáhtta leat buore reaidu maiddá bargobirasbarggu oahpaheamis.

Koordinerejuvvon bargoeallinbálvalus

Dat bargu ahte hábmet fáttmasteaddji bargoeallima dahkkojuvvo iešguhtetge fitnodagas. Dehálaš eaktu dainna lihkostuvvat lea buorre osolašovttasbargu. Fitnodagat sáhttet álggahit ovttasbarggu bargo-ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddážiin oažžun dihte veahki ja doarjaga bargui IA-šiehtadusa ulbmiliiguin ja ovttaskas bargosajiid áŋgiruššansurggiiguin. Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddáža veahkki ja gelbbolašvuohta boahká leat guovddáš gaskaoapmi go guoská fitnodagaid IA-bargui. Iešguhtetge fitnodaga osolaččain galgá leat duođaštuvvon gulahallan ovdalgo Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddáš veahkeha.

Bargo- ja čálgoetáhta galgá ráhkadit digitála bálvalusaid mat addet fitnodagaide čohkkejuvvon bálvalusfálaldaga ja ovttasdoaimmanlávddi Bargo- ja čálgoetáhtain. Dat addá doaimmaide digitála oktavuodagaskaoami mii sáhtta álkidahttit ja beavttalmáhttit doaimma gulahallama ja ovttasbarggu Bargo- ja čálgoetáhtain, maiddá Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddážiin. Osolaččat leat ovttaoavilis ahte digitála bálvalusat bohtet boahpteáiggis fuolahit ain eanet funkšuvnnaid, ja ahte persovnnalaš doarjjafunkšuvnnat bohtet leat várrejuvvon áššiide maid dárbbašuvvo veahkki eanemusat. Fitnodagat main

lea dihto oktavuodáolmmoš Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddážiis sáhttet doalahit dan jus doaimmašiehtadus ii sáhte fuolahuvvot earálágán ja buoret vugiin.

Bargoeallinguovddážiid resurssat galget leat gaskaoapmin IA-barggus.

Doarjun dihte barggu eastadit ja unnidit buozalmasjávka iešguhtetge bargosajiin, de galgá ásahuvvot doarjja áššedovdiveahkkái ovttaskasáššiin main lea guhkes ja/dahje dávjjes buozalmas jávkan. Doarjja rehkenastojuvvo dakkár dilálašvuođaide gos duođaštuvvon bargosikkáldas doaimmabijut ja eará almmolaš doarjjaortnegat leat geahččaluvvon, ja gos bargoaddi, Bargo- ja čálgoetáhta (NAV) Bargoeallinguovddáš ja ovttaskas bargi leat ovttaoavilis ahte olggobeale áššedovdiveahkki lea ulbmillaš gávdnan dihte čovdosiid.

HelselArbeid (DearvašvuohtaBarggus)

Gaskaoapmi HelselArbeid (DearvašvuohtaBarggus) lea ángiruššan mii galgá ovddidit dearvašvuođa ja gaskkustit máhtu bargosajis, mas leat indiviidaheivehuvvon fágaidrasttildeaddji guorahallamat ja čielggadeamit fidnemis jođánit mat galget ovddidit máhttima ja bargosearvama. Ulbmiljoavku lea dat stuora bargiidjoavku geain lea várra šaddat bargoeallima olggobeallai deahkke-dákeriggegillámušaid dihte ja/dahje psyhkalaš váttuid dihte.

Odne fáallet Norgga golbma davimus fylkka HelselArbeid (DearvašvuohtaBarggu). Šiehtadusbealit leat ovttaoavilis čađahit HelselArbeid vel stuorát viidodagas go maid dál dahket. Doaimmabidju galgá čađahuvvot dálá njuolggadusaid rámma ja vuoruhannjuolggadusaid siskkobealde.

Bargoeallinguovddážiid resurssat galget adnojuvvot viiddidit HelselArbeid.

Gealbodoaimmabijut

Guhkesáiggebuohcciedihuvvon lea seahkalas joavku, ja muhtumiidda sáhtta áigá jo leat čielggas ahte dárbbasuvo gealbodoaimmabidju vai sáhtta joatkit bargame. Dakkár dáhpáhusain go bargosikkildas heiveheamis ii leat ávki, de galgá Bargo- ja čálgoetáhta árvoštallat galget go bargoheivehuvvon doaimmabijut geahččaluvvot nu árrat go vejolaš. Doarjun ja nannen dihte ovddasvástádusa, de galgá doibmiibiddjojuvvot geahččaleapmi mas gealbodoaimmabijuid geavaheapmi viiddiduvvo maid eiseválddiid lágidit. Ulbmiljoavku leat guhkesáiggi buohcciedihuvvon bargit geat buozalmasvuođa dahje váttuid dihte eai sáhte máhccat iežaset ovdalaš bargoaddi lusa ja geat dárbbasit gealbodoaimmabijuid vai šattaše gelbbolažžan eará bargui ja vai sáhttet. Geahččaleapmi galgá buktit ođđa máhtu dan birra man muddui ja movt gelbbolašvuohta sáhtta nannet dán ulbmiljoavkku olbmuid bargočanasteami. Ángiruššamii ásahuvvo referánsajoavku mas leat osolaččat ja relevánta eiseválddit.

Buozalmasjávkančuovvoleapmi

SKI- Senter for kvalitet i legkontor (Doavtterkantuvrraid gealboguovddáš) galgá ráhkadit ođđa kursamodula buohcciedihvanbarggu birra doaktáriid buohcciedihvanbargui doarjjan. SKIL ráhkada kursamodulaid referánsajoavkku osolaččaiguin ja eiseválddiiguin, ja

dat galgá huksejuvvot fágalaš doarjjareaidduide mat juo gávdnojit sutnje gii čállá buohccin-dieđihemiid.

Iešdieđáhusa viiddiduvvon riekteortnet lea leamaš buorre ja ulbmillaš gaskaoapmi ovddidit gulahallama bargosajis ja geahpidit dearvvašvuodoadoaimmahaga barggu čuovvolit oanehisáiggi buozalmasjávka.

IA-šiehtadusa osolaččat evttohit ahte álbmotoadjoláhka dárkkuha vejolašvuoda šiehtadit viiddiduvvon iešdieđáhusrievtti. Viidáseappot evttohuvo ahte bargoadái ásahuvo geatnegasvuolta digaštallat viiddiduvvon iešdieđáhusrievtti luohttámušolbmuiguin. Dat mielddisbukta ahte eanet bargit go dál sáhttet oazžut vejolašvuoda viiddiduvvon iešdieđáhussii.

Organisašuvnnat ávžžuhit ovdalaš IA-fitnodagaid joatkit iešdieđáhusa viiddiduvvon riekteortnega. Organisašuvnnat ávžžuhit fitnodagaid main ii leat ovdal leamaš viiddiduvvon iešdieđáhus, árvoštallat dan ortnega.

Osolaččat ja eiseválddit áigot čuovvut mielde dan lágas nannejuvvon buozalmasjávka čuovvoleami ja čuovvut maidái mielde ođđa máhtus ja dieđuin dán suorggis. Ođđa, digitála fáladagaid ovdánahttin buozalmasjávka čuovvoleamis dahká eanet vejolažžan atnit ávkki dálá njuolggadusaid fleksibilitehtas ja ángiruššamis ulbmillaččat. Šiehtadusosolaččat atnet dehálažžan ahte dálá njuolggadusaid fleksibilitehta ávkkástallojuvo nu bures go vejolaš vai sihkkarastá ulbmillaš ángiruššama guhkes ja/dahje dávjjes buozalmasjávka hárrái. Dat gáibida earret eará ahte doaimmain lea buorre bajilgovva ovttaskas bargiid buozalmasjávkamis ja árrat álggahit gulahallančoahkkima 2 ja gulahallančoahkkima 3 dalle go lea ulbmillaš. Bargo- ja čálgoetáhta galgá sihkkarastit ahte dollojuvvojit dakkár čoahkkimat go bargoadái, bargi dahje buohccin- dieđiheaddji dan bivdá. Dakkár dáhpáhusain go bargosiskkildas heiveheamis ii leat ávki, de galgá Bargo- ja čálgoetáhta árvoštallat galgá go geahččalit bargoheivehuvvon doaibmabijuid nu árrat go vejolaš.

Buoret diehto- ja máhttovuođu

IA-šiehtadus galgá movttiidahttit máhttoovdáneami daid ángiruššansurggiid siskkobearde mat leat válljejuvvon šiehtadussii. Máhttu bargosaji doaibmabijuid birra ja osolašovttasbargu bargo- sadjedásis galget maid vuoruhuvvot. Sáhtta maid leat dárbu ovdánahttit buoret diehto- ja statistihkkavuođu fidnosuorge- ja ámmátdásis IA-šiehtadusa ángiruššansurggiid siskko bealde, mii mearkkaša buozalmasjávka ja iešdieđáhusa, heaitima, bargobirrasa jna. birra.

Doaibmabijut vuoruhuvvon fidnosurggiide ja sektoriidda

Fidnosuorgeprográmmat

Fidnosurggiin ja sektoriin main IA-osolaččat leat ovttaoavilis čielgasit ángiruššat ja vuoruhit IA-šiehtadusa ulbmiliid ásahuvojit fidnosuorgeprográmmat. Osolaččat ja eiseválddit galget ovttas árvoštallat ja gávnnahtit man olu ja guđemuš fidnosurggiid ja sektoriid, ja ulbmillaš

ovttasbargohámi, vuoruhuvvon surggiide ja sektoriidda.

Válljejuvvon suorggit berrejit boahtit sihke almmolaš ja priváhta sektoris. Eará eavttut maid vuođul válljejit vuoruhuvvon fidnosurggiid ja sektoriid leat potenciála unnidit buozalmasjávka ja/ dahje heaitima, ja fidnosuorggit mat árvoštallojuvvojit leat erenoamáš hearakit rievdamiidda. Fidnosuorggit galget válljejuvot 2019 vuosttaš kvartálas, ja fidnosuorgeprográmmat galget johtuibiddjuvot 2019 nuppi kvartálas.

Osolaččat ja eiseválddit leat ovttaoaivilis vuoruhit doaibmabidjoovdáneami ja árvoštallat doaibmabijuid daid surggiid mielde ángiruššamiin mat leat IA (FB)-šiehtadusa mielde, ja doaibmabijuid ja gaskaomiid mat dorjot šiehtadusa ulbmiliid. Dilit galget láchčojuvvot nu ahte fidnosuorgeprográmmaid osolaččat besset geahččalit iešguđetlágan ulbmillaš doaibmabijuid daid válljejuvvon ángiruššansurggiin: Eastadeaddji bargobirasbargu ja guhkes ja/dahje dávjjes buozalmasjávka čuovvoleapmi. Galgá maid biddjuvot johtui váikkuhusdutkan ja evalueren doaibmabijuin dainna lágiin ahte oažžut nu buori vuođu go lea vejolaš árvoštallat daid čohkkejuvvon gaskaomiid váikkuhusaid.

IA-šiehtadusa čuovvoleapmi

Bargoeallin- ja penšuvdnapolitihkalaš ráđi osolaččat galget jahkásaččat, vásáhusaid ja ovdánandovdomearkkaid vuođul, árvoštallat šiehtadusa ulbmiliid olahuvvon bohtosiid.

Jus IA-barggu bohtosat mannet boasttu guvlui, de bohtet eiseválddit bovdet šiehtadusa osolaččaid digaštallamii dan birra ahte makkár rievdadusat leat dárbbášlaččat.

Oslo juovlamánu 18. b.2018

Ráđđehus bargo- ja sosiálaministara bokte

Ealáhuseallima Váldoorganisašuvdna

Norgga riikkaorganisašuvdna

KS

Unio

Váldoorganisašuvdna Virke

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
(Fidnoorganisašuvnnaid Guovddášsearvi)

Bargoaddiidsearvi Spekter

Akademikerne (Akademihkkarat)

Stáhta bargoaddin gielda- ja ođasmahttinministara bokte

MIELDDUS

Osolaččat leat ovttaoavilis čuovvovaš resursavuoruhemiiguin gaskaomiide:

Gaskaoamit	Resursarámma 2019 2022
Ođđa bargobirasánjiruššan	70 milj. ruvnno 2019:s, dasto 50 milj. ruvnno jahkásaččat
Koordinerejuvvon bargoeallinfálaldat	Bargoeallinguovddážat
HelseiArbeid (DearvvašvuohtaBarggus)	Bargoeallinguovddážat
Ođđa doarjja áššedovdiveahkkái	50 milj. ruvnno jahkásaččat
Gealbodoaibmabijut - geahččaleamit	70 milj. ruvnno jahkásaččat
Suorgeprográmmat, oktan ovdánahttimiiguin, geahččalemiiguin, boađusárvoštallamiiguin	60 milj. ruvnno 2019:s, dasto 80 milj. ruvnno jahkásaččat
Gealboovdánahttin, Gealbovuodđu	21 milj. ruvnno jahkásaččat
Kursamodulaid ráhkadit ja geahččalit (SKIL	Oktiibuot 2 milj. ruvnno áigodagas 2019-2021 ¹
Bargobirasbarggu oahpahus	Jahkásaččat, osolaččat gokčet dan

¹Dainna eavttuin ahte ekonomalaš rámma lea stáhtadoarjjanjuolggadusaid mielde